

Skolverket

Att: Jan Lindblom

106 20 Stockholm

Yttrande över Skolverkets förslag till revidering av allmänna råd med kommentarer om arbetet med studie- och yrkesvägledning

Lärarnas Riksförbund har givits möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Allmänna synpunkter

Lärarnas Riksförbund anser att krafttag måste tas för att förbättra förutsättningarna för studie- och yrkesvägledningen i den svenska skolan. Förbundet har i tidigare undersökningar bland annat kunnat visa att eleverna inte får studie- och yrkesvägledning i den omfattning de har rätt till och som de själva efterfrågar. Spridningen är också mycket stor i landet, både avseende kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen och elevernas tillgång till densamma.

I den konsekvensutredning Skolverket genomfört i samband med framtagandet av de nya allmänna råden anges dessa brister som en av huvudanledningarna till att råden måste revideras. Lärarnas Riksförbund instämmer i detta, men vill också tydligt påpeka att en revidering av de allmänna råden inte kommer att vara en tillräcklig åtgärd för att komma tillrätta med bristerna i studie- och yrkesvägledningen. Bristerna beror snarare på avsaknaden av tvingande lagstiftning på området. Denna avsaknad av tvingande lagstiftning ger huvudmännen för stora möjligheter att göra avkall på, eller helt avstå, att erbjuda sina elever en välfungerande studie- och yrkesvägledning.

Lärarnas Riksförbund efterlyser därför dels tydligare behörighetsregler för studie- och yrkesvägledare i skollagen, dels en garanterad miniminivå av studie- och yrkesvägledning som varje elev har rätt att få under sin skoltid.

Specifika synpunkter på förslaget

Nedan lämnas förbundets kommentarer till förslagets specifika delar. Kommentarererna följer förslagets struktur.

1 Att styra och leda arbetet med studie- och yrkesvägledning

Lärarnas Riksförbund anser att de föreslagna allmänna råden i detta avsnitt i huvudsak är bra. En stor brist i studie- och yrkesvägledningen i dag är bristande styrning och ledning av verksamheten. Det är därför bra att respektive instans ansvarar för planering, genomförande, uppföljning och analys tydliggörs.

Förbundet anser dock att uppföljningen i denna kedja faller något mellan stolarna i de föreslagna råden. I kommentarerna till råden nämns att varje huvudman enligt skollagen systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. I råden nämns att rektorn bör se till att det finns ”rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen” (3). Förbundet anser att det redan här tydligt bör framgå vilken av instanserna som *bör* ansvara för uppföljningen, det vill säga både rent kvantitativt och kvalitativt. Resultaten av uppföljningen är viktiga för den därpå kommande utvärderingen som görs av rektor, men också för huvudmannens fortsatta bedömningar av vilka behov av studie- och yrkesvägledning som eleverna har och de resurser som därför behövs i verksamheten (råd 1 och 2).

Lärarnas Riksförbund har i flera tidigare sammanhang lyft fram behovet av att studie- och yrkesvägledningen ges kontinuerligt under skoltiden samt att studie- och yrkesvägledningen måste ha starka kompensatoriska inslag. Förbundet välkomnar därför Skolverkets råd och kommentarer gällande detta. Förbundet efterlyser däremot tydligare skrivelser om betydelserna av samverkan och överlämning inom olika delar av samma skolform och mellan skolformer, i synnerhet mellan grund- och gymnasieskolan. Många medlemmar i förbundet vittnar om det finns brister på detta område.

2 Personal och kompetens

Lärarnas Riksförbund anser att de behörighetskrav som ställs på studie- och yrkesvägledarfunktionen i skollagen är för låga. Skollagen ska kräva studie- och yrkesvägledarutbildning för tjänst som studie- och yrkesvägledare. En förändring av skollagen i denna riktning är den viktigaste förändringen för att kunna nå de kvalitetskrav som ställs i förordningarna och föreskrifterna och sedermera de allmänna råden.

Förbundet har inget att anföra gällande råden under denna rubrik.

3 Undervisning och samverkan: skola, utbildning och arbetsliv

Samverkan och utbyte mellan skola och arbetsliv som bidrar till elevernas kunskaper, förståelse och insikter är bra. För att denna verksamhet ska kunna bli bra och uppfattas som meningsfull för eleverna kräver det mycket planering och förberedelse, både från lärare och studie- och yrkesvägledare. Lärarnas Riksförbund anser därför att Skolverkets kommentar i detta avsnitt, att rektorn behöver ”se till att

det i undervisningen finns förutsättningar för samverkan mellan lärare och studie- och yrkesvägledare” (s.19), lyfts upp som ett eget råd under ”rektorn bör”.

Utan denna markering riskeras en fortsatt sparsmakad samverkan mellan lärare och studie- och yrkesvägledare.

4 Information inför val av studier och yrken

Lärarnas Riksförbund anser att det andra rådet (2), riktat till rektor, bör skärpas till att även innefatta att tillförse att det finns resursmässiga förutsättningar för alla elever att få denna information. Olika elever har olika behov och behöver därför olika insatta resurser. Det kan gälla såväl tids-, metod- som hjälpmedelsmässiga resurser. Denna typ av skärpning efterfrågar förbundet även vad det gäller motsvarande allmänt råd under rubrik 5, *Vägledningssamtal*.

Med vänliga hälsningar

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Bo Jansson
Förbundsordförande

Pontus Bäckström
Utredare